

M. Assumpció Vilà i Planas

Ronda de Sant Pau, 43-45, 3r
08015 Barcelona
Tel. 934 132 900
Fax 934 132 910
sindicadegreuges@bcn.cat
www.bcn.cat/sindicadegreuges

SOBRE EL PROJECTE DE REGLAMENT DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA

La Sindicatura de Greuges de Barcelona, vist el Projecte de Reglament de Participació Ciutadana exposat a informació pública, efectua tot seguit unes consideracions sobre aspectes de la participació que es regulen a través del mateix i que han estat objecte d'estudi a la Sindicatura en els darrers anys a partir de queixes presentades per persones i entitats:

1) Referència als efectes que tindrà el resultat de la iniciativa, consulta o procés de participació:

En diferents punts de l'articulat del Projecte de Reglament de Participació Ciutadana, es fa referència als efectes que poden tenir els diferents mecanismes de participació. Des d'aquesta Sindicatura, s'ha pogut constatar que una de les queixes que sovint manifesten els ciutadans en relació a aquest aspecte, és quan s'observa que les seves aportacions no són tingudes en compte. El Reglament ja recull la informació precisa sobre el grau de vinculació, però es considera que cal garantir sempre i de forma prèvia a l'inici de la participació, que aquesta informació sobre l'eficàcia que podrà tenir el resultat arribi a totes les persones que hi prendran part, per tal de prevenir les falses expectatives.

2) Escletxa digital:

Al preàmbul del Projecte de Reglament, concretament al punt 15, es fa una manifestació clara de la voluntat de remoure els obstacles que dificulten la participació.

Des d'aquesta institució preocupa especialment l'obstacle que per a l'exercici ple de la participació ciutadana suposa l'escletxa digital en els termes que preveu el Projecte de Reglament. Alguns exemples es poden trobar a l'article 33, que estableix la composició i funcionament de la Comissió Assessora dels processos participatius, la tercera part dels membres de la qual seran elegits a proposta ciutadana només a través de plataforma digital. També a l'article 86, quan parla de la utilització de mitjans electrònics en les consultes ciutadanes. L'escletxa digital –amb el consegüent predomini participatiu de la població més

hàbil en les TIC– pot resultar particularment rellevant a la plataforma digital tractada al Capítol 8.

La síndica ja es va referir a l'esclatxa digital a l'Informe del 2016, en el que es referia a l'informe *L'esclatxa digital a la ciutat de Barcelona*, que en determina l'existència, distingint :

- la d'accés (possibilitat o no d'accedir a la tecnologia)
- la d'ús (saber o no utilitzar la tecnologia)
- la qualitat de l'ús (les capacitats de cada persona per utilitzar les eines que ofereix la xarxa).

El Reglament de Participació Ciutadana ha de tenir en compte l'article 14.1 de la Llei 39/2015, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, que estableix que les persones físiques podran escollir en tot moment si es comuniquen amb les administracions públiques per a l'exercici dels seus drets i obligacions a través de mitjans electrònics o no, així com a l'article 17 de la Llei 29/2010, de l'ús dels mitjans electrònics al sector públic de Catalunya, que assenyala la necessitat de crear punts d'accés a les entitats públiques, formar els ciutadans i ciutadanes o assistir-los i orientar-los en l'ús dels mitjans electrònics, entre altres mesures.

3) Limitacions en les iniciatives ciutadanes:

L'article 8.1 estableix que l'objecte de les iniciatives ciutadanes no pot referir-se a matèries pròpies del ROM, ni a pressupostos ja aprovats, exclusions que tenen una lògica clara. Però no s'entén ni es justifica l'exclusió total de la participació en matèria de tributs i preus públics en tant que afecten directament la vida de la ciutadania i poden ser modulats de moltes maneres, especialment en quant a bonificacions i exempcions per cercar equitat. Per tant, des de la Sindicatura es considera que no s'ha d'excloure la matèria tributària dels canals de participació, màxim si no exclou aquest article la confecció del pressupost municipal, i perquè en qualsevol cas ja existeixen limitacions de rang legal.

4) Eficàcia:

El punt 27.e del preàmbul, així com l'article 1.2 fan referència al principi d'eficiència. El terme eficiència introdueix relació entre els mitjans utilitzats i la finalitat perseguida. Òbviament l'administració pública ha d'emprar els mitjans de forma proporcional, però no pot obviar un altre principi bàsic de l'actuació de l'administració pública, l'eficàcia, a la qual han d'estar sotmesos tots els seus actes (art. 103 de la Constitució espanyola) i que comporta la consecució de l'efecte perseguit per l'actuació pública. En aquest cas es considera que l'eficàcia passa per fer possible les diferents formes de participació ciutadana amb les garanties necessàries, la qual cosa sempre ha de ser compatible amb les decisions que corresponen al poder executiu.

M. Assumpció Vilà i Planas

Ronda de Sant Pau, 43-45, 3r
08015 Barcelona
Tel. 934 132 900
Fax 934 132 910
sindicadegreuges@bcn.cat
www.bcn.cat/sindicadegreuges

En la mateixa línia es pot entendre de la previsió de limitar (art. 62) a un mínim d'una convocatòria anual dels Consells de Barri, pot restar eficàcia. Per aquest motiu es considera que caldria establir aquest límit mínim en dues convocatòries anuals.

5) Autenticació de signatures:

La síndica va recomanar –amb motiu de la tramitació d'una queixa sobre iniciativa ciutadana, i sense prejutjar el resultat final de la mateixa-, la comprovació per part dels serveis municipals de la qualitat de les adhesions fetes per signatura i la condició d'empadronats a la ciutat de Barcelona, mitjançant mostreig aleatori i suficient del total de signatures. Aquesta recomanació tenia per objecte simplificar el procediment, evitant que la seva complexitat dissuadís adhesions a les iniciatives.

La recomanació s'inspirava en el dictamen de Comitè econòmic i social Europeu, de març de 2010, sobre "L'aplicació de Tractat de Lisboa: la democràcia participativa i el dret d'iniciativa dels ciutadans (article 11)". Es pot consultar en el Diari Oficial de la Unió Europea de 289 de desembre de 2010 on es tracta dels requisits aplicables a la recollida, la verificació i l'autenticació de firmes. Posteriorment, l'1 de març de 2011 es va publicar el Reglament (UE) num 211/2011 del Parlament Europeu i del Consell, de 16 de febrer de 2011, sobre iniciativa ciutadana.

6) Processos participatius preceptius:

L'article 36.1 del projecte de Reglament de Participació ciutadana estableix que s'han d'impulsar de manera preceptiva processos participatius realitzats amb ocasió de l'aprovació de projectes urbanístics de gran envergadura o de transcendència especial i de disposicions municipals de rellevància ciutadana especial, entre d'altres.

Des d'aquesta Sindicatura s'atenen persones crítiques amb el desenvolupament dels planejaments urbanístics perquè quan han tingut coneixement de la seva existència ja havien estat aprovats i s'observa que les seves preocupacions, dubtes o al·legacions ja no hi tenen cabuda. Per això s'ha recomanat impulsar mecanismes d'informació, transparència i de participació per reforçar la legitimitat i el control democràtics de les innovacions urbanístiques i permetre a la ciutadania actuar activament en la creació de la seva ciutat. En aquest sentit el nou Reglament hauria de fer un esforç per definir quins són els projectes urbanístics que entrarien dins la categoria de gran envergadura o de transcendència especial, per tal que la ciutadania

conegui quan s'activaran els mecanismes de participació i en quins casos podran esperar que se'ls consulti.

En la mateixa mesura, es considera necessari que el nou Reglament contempli la possibilitat, recollida en les vigents Normes de Participació (article 3.2 b) sobre el dret a una informació pública individualitzada que s'ha d'utilitzar en les actuacions urbanístiques i plans d'actuació de rellevància singular d'àmbit de ciutat o de districte i en els altres casos en que l'Ajuntament així ho acordi motivadament ateses raons d'interès públic.

Així mateix, es considera necessari definir o concretar, en la mesura del possible, quan una disposició municipal tindria una rellevància ciutadana especial.

En ambdós casos, per seguretat jurídica, esdevé necessari superar la indeterminació concretant amb referències tangibles la "gran envergadura" i "l'especial rellevància" ja sigui mitjançant indicadors quantitius poblacionals, territorials o econòmics.

7) Comunicacions abusives:

L'article 96.3.c del Projecte de Reglament de Participació Ciutadana fa referència a les comunicacions abusives en el sistema de gestió d'incidències, reclamacions, queixes i suggeriments. Des de la Sindicatura de Greuges de Barcelona es considera necessari completar els indicadors que permetin identificar de forma objectiva i precisa quan es produeixen comunicacions abusives, atenent com a referència, el contingut de les resolucions de 15 i 20 de juny de 2016 del Consell de Transparència i Bon Govern de l'Estat, lletra - C-. Així es podria especificar que són abusives quan signifiquin un patró de conducta continuat en el temps, perseverant sobre una mateixa matèria que ja ha estat contestada sense que hagin aparegut fets nous que justifiquin nova actuació. No s'hauria de considerar conducta abusiva si la resposta donada per l'Administració municipal és inconcreta, evasiva o errònia.

8) Audiències públiques de pressupostos i pressupostos participatius:

El Projecte de Reglament de Participació Ciutadana, no recull de forma explícita continguts relatius a les audiències públiques de pressupostos i als pressupostos participatius. La nova regulació de la participació ciutadana ha de suposar una millora respecte de l'anterior i per tant, es considera necessari que incorpori articulat referent a aquests dos aspectes.

Així, en relació a les audiències públiques de pressupostos, la síndica ja havia recomanat que en la nova regulació de la participació ciutadana s'incorporessin tots els aspectes que haurien de regular les audiències públiques de pressupostos i ordenances fiscals, a l'efecte que el seu procés fos absolutament diàfan i no permetés ambigüïtat en la seva interpretació. També

M. Assumpció Vilà i Planas

Ronda de Sant Pau, 43-45, 3r
08015 Barcelona
Tel. 934 132 900
Fax 934 132 910
sindicadegreuges@bcn.cat
www.bcn.cat/sindicadegreuges

havia recomanat que s'abordés i s'aprofundís en la participació ciutadana en matèria de pressupostos.

9) Garanties d'informació als promotors de suggeriments, incidències i queixes:

L'article 95.3 del projecte de Reglament de Participació ciutadana estableix que les comunicacions que tinguin un procediment establert quedaran fora de l'àmbit d'aplicació del Reglament.

Des de la Sindicatura de Greuges de Barcelona es considera que és necessari que consti expressament en aquest Reglament que el sistema de gestió d'incidències adverteixi la persona comunicant –en cas de rebuig de la tramitació per no ser aquesta la via apropiada– quina via ha de seguir perquè la seva comunicació sigui atesa en condició d'interessada. Les denúncies rebudes en aquest sistema que suposen la posta en coneixement d'un òrgan administratiu de l'existència d'un fet determinat que pugui justificar la iniciació d'ofici d'un procediment administratiu, es derivaran a l'òrgan competent a aquests efectes tot informant els promotors de la denúncia.

10) Definició de funcions de les comissions Assessora, de Seguiment i d'Empara:

El Projecte de Reglament de Participació Ciutadana preveu l'existència de tres comissions, la Comissió Assessora, la Comissió de Seguiment i la Comissió d'Empara, per tal de dotar els mecanismes de participació, tant en la metodologia, com en els i les participants, així com en els resultats, de les màximes garanties. Ara bé, es considera necessari fer l'esforç de concreció de les funcions de cada una i de la interrelació entre les tres amb la finalitat de prevenir duplicitats o buits competencials, garantir la màxima eficiència dels tres òrgans i per tal que no es puguin generar dubtes per part de la ciutadania alhora d'elevat dubtes, precís o consultes.

En especial la Comissió d'Empara hauria d'estar millor definida en aquest Reglament, i si s'entén com a òrgan administratiu consultiu els seus dictàmens, si més no sobre els dubtes interpretatius, haurien de ser vinculants, en cas contrari perdria sentit la seva existència.

Des de la Sindicatura de Greuges de Barcelona es considera positiu que la 5ª persona membre de la Comissió d'Empara sigui a proposta de la titular d'aquesta institució defensora dels drets a la ciutat.

11) El síndic o síndica de greuges de Barcelona al Consell de Ciutat:

A l'article 52 del Projecte de Reglament de Participació Ciutadana que tracta sobre la Composició del Consell de Ciutat, es proposa afegir com a membre nat i permanent el síndic o síndica de Greuges de Barcelona, la qual ha de poder assistir al Consell de Ciutat amb veu però sense vot.

Barcelona, 21 de juliol de 2017